

(Epävirallinen käännös)

Ministerikomitean suositus

CM/Rec(2017)4 jäsenvaltioille

nuorisotyöstä

(Ministerikomitea on hyväksynyt suosituksen 31. toukokuuta 2017 ministerien sijaisten 1287. kokouksessa.)

Ministerikomitea, joka Euroopan neuvoston perussäännön 15 artiklan b kappaleen mukaisesti

katsoo, että Euroopan neuvoston päämääränä on luoda läheisempi yhteys sen jäsenvaltioiden välille muun muassa edistämällä yhteisiin periaatteisiin perustuvaa nuorisopolitiikkaa;

ottaa huomioon ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamista koskevan yleissopimuksen (hyväksytty vuonna 1950, ETS nro 5, myöhemmin tehtyine muutoksineen ja täydennyksineen), sellaisena kuin sitä sovelletaan ja tulkitaan Euroopan ihmisoikeustuomioistuimessa, sekä Euroopan sosiaalisen peruskirjan (hyväksytty vuonna 1961, ETS nro 35, ja uudistettu vuonna 1996, ETS nro 163, myöhemmin tehtyine muutoksineen ja täydennyksineen), sellaisena kuin sitä sovelletaan ja tulkitaan Euroopan sosiaalisten oikeuksien komiteassa;

palauttaa mieliin Euroopan neuvoston nuorisopolitiikasta antamansa päätöslauselman [CM/Res\(2008\)23](#);

palauttaa mieliin etenkin seuraavissa jäsenvaltioille antamissaan asiaan liittyvissä suosituksissa esitettyjen nykyisten periaatteiden sovellettavuuden:

suositus [Rec\(2003\)8](#) nuorten epävirallisen koulutuksen/oppimisen edistämisestä ja tunnustamisesta, suositus [Rec\(2004\)13](#) nuorten osallistumisesta paikalliseen ja alueelliseen elämään, suositus [Rec\(2006\)1](#) kansallisten nuorisoneuvostojen tehtävästä nuorisopolitiikan kehittämisessä, suositus [CM/Rec\(2007\)13](#) sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistamisesta koulutuksessa, suositus [CM/Rec\(2010\)7](#), Euroopan neuvoston demokratia- ja ihmisoikeuskasvatusta koskeva peruskirja, suositus [CM/Rec\(2010\)8](#) nuorisotiedotuksesta, suositus [CM/Rec\(2012\)2](#) alle 18-vuotiaiden lasten ja nuorten osallistumisesta, suositus [CM/Rec\(2012\)13](#) laadukkaan opetuksen turvaamisesta, suositus [CM/Rec\(2015\)3](#) vähäosaisten asuinalueiden nuorten sosiaalisten oikeuksien saavuttamisesta ja suositus [CM/Rec\(2016\)7](#) nuorten mahdollisuuksista käyttää oikeuksia;

pitää mielessä Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimuksen lapsen oikeuksista;

palauttaa mieliin parlamentaarisen yleiskokouksen suositukset 1437 (2000) epävirallisesta koulutuksesta, 1978 (2011) nuorten oikeuksia koskevasta eurooppalaisesta puiteyleissopimuksesta ja 2015 (2013) nuorten perusoikeuksien toteutumisesta ja sen päätöslauselman 1885 (2012) ”Uhrataanko nuori sukupolvi? Talouskriisin poliittiset, sosiaaliset ja taloudelliset seuraukset” sekä näihin suosituksiin antamansa vastaukset;

palauttaa mieliin paikallis- ja aluehallintoasiain kongressin päätöslauselman 386 (2015) ”Bringing down barriers to youth participation: adopting a lingua franca for local and regional authorities and young people” ja suosituksen 128 (2003) ”The Revised European Charter on the Participation of Young People in Local and Regional Life” sekä suosituksen antamansa vastauksen;

ottaa lisäksi huomioon Euroopan neuvoston valtion- ja hallitusten päämiesten kolmannessa huippukokouksessa (Varsovassa 16.–17.5.2005) hyväksytyyn julistuksen ja toimintasuunnitelman, joiden mukaan Euroopan neuvosto kehittää edelleen ainutlaatuista asemaansa nuorisasioissa;

on vakuuttunut siitä, että

- eurooppalaisen identiteetin ja Euroopan neuvoston ydinarvojen (ihmisoikeudet, laillisuusperiaate ja demokratia) kestävyys riippuu nuorten luovuudesta, osaamisesta, yhteiskunnallisesta toiminnasta ja panoksesta sekä heidän luottamuksestaan tulevaisuuteen,
- hallitusten tulee tukea linjauksillaan nuoria heidän pyrkimyksissään hyödyntää kaikkia kykyjään yhteiskunnan täysivaltaisina jäseninä, jolloin he voivat suunnitella elämäänsä ja toteuttaa demokraattista kansalaisuuttaan,
- nuorisotyö edistää merkittävästi aktiivista kansalaisuutta tarjoamalla mahdollisuuksia omaksua kansalaisvaikuttamisen ja yhteiskunnallisen toiminnan edellyttämiä tietoja, taitoja ja asenteita;

tiedostaa aikuistumisen ja itsenäistymisen monitahoisuuden ja haasteet sekä nuorten lisääntyvästä työttömyydestä, köyhyydestä, syrjinnästä ja syrjäytymisestä johtuvan mahdollisuuksien heikkenemisen;

on tietoinen talouskriisin vaikutuksesta nuorisotyön tarjontaan joissakin jäsenvaltioissa;

tunnustaa Euroopan neuvoston nuorisosektorin työn ihmisoikeuksia, sosiaalista osallisuutta, kulttuurienvälistä vuoropuhelua, sukupuolten välistä tasa-arvoa ja nuorten aktiivista osallistumista edistävän nuorisopolitiikan tukemisessa, etenkin Euroopan nuorisokeskusten ja Euroopan nuorisosäätiön, hallitustenvälisen yhteistyön ja yhteishallinnoitujen sääntömääräisten toimielimien sekä Euroopan unionin ja Euroopan neuvoston välisen nuorisualan kumppanuuden puitteissa;

on tietoinen siitä, että nuorisotyöhön liittyvissä toimissa on tärkeää saavuttaa yhtenäisyys ja synergia kaikkien sidosryhmien kanssa, mukaan lukien Euroopan unioni;

tunnustaa nuorisotyöntekijöiden myönteisen panoksen kaikissa jäsenvaltioissa nuorten mahdollisuuksiin vaikuttaa ja sitoutua osallisuutta edistävien, demokraattisten ja rauhanomaisten yhteiskuntien rakentamiseen;

tukeutuu toisen eurooppalaisen nuorisotyökokouksen antamaan julistukseen (2015) ”Making a world of difference”, jossa esitettiin eurooppalaista nuorisotyön agenda,

suosittelee, että jäsenvaltioiden hallitukset vahvistavat toimivaltansa puitteissa nuorisotyölle antamansa tuen seuraavilla toimilla:

1. Varmistetaan, että laadukkaan nuorisotyön vakiinnuttaminen tai edelleen kehittäminen taataan ja sitä tuetaan aloitteellisesti soveltuvin osin paikallisen, alueellisen tai kansallisen tason nuorisopoliittisilla linjauksilla. Nuorisotyön käytäntöjen monimuotoisuus eri jäsenvaltioiden välillä ja sisällä edellyttää erityisen huomion kiinnittämistä strategioiden, viitekehysten, lainsäädännön, kestävien rakenteiden ja resurssien tarpeeseen, tehokkaaseen sektoreiden väliseen koordinaatioon sekä asiaan liittyviin linjauksiin, joilla tuetaan kaikkien nuorten yhtäläisiä mahdollisuuksia päästä nuorisotyön piiriin. Nuorisotyöntekijät ja nuoret tulee ottaa aktiivisesti mukaan kaikkiin suunniteltuihin toteutustoimiin.
2. Luodaan paikallisille ja vapaaehtoisille nuorisotyöntekijöille johdonmukainen ja joustava osaamisperusteinen koulutus rakenne, jossa otetaan huomioon nykyiset käytännöt, uudet kehityssuunnat ja areenat sekä nuorisotyön kirjo. Nuorisotyöntekijät, nuoret ja muut sidosryhmät tulee ottaa mukaan tämän rakenteen kehittämiseen.
3. Otetaan huomioon tämän suosituksen liitteessä esitetyt toimenpiteet ja periaatteet ja kannustetaan myös nuorisotyön tarjoajia ottamaan ne huomioon.
4. Tuetaan Euroopan neuvoston nuorisosektorin aloitetta perustaa Eurooppaan nuorisotyön sidosryhmien korkean tason tilapäistyöryhmä laatimaan eurooppalaisen nuorisotyön keskipitkän aikavälin tietoperustainen kehittämisstrategia, jolla pyritään
 - parantamaan nuorisotyön tietämyksen ja resurssien koordinoitua ja saatavuutta eurooppalaisella, kansallisella, alueellisella ja paikallistasolla,
 - edistämään nuorisotyön käytäntöjä, vertaisoppimista sekä kestävien verkostojen ja kumppanuussuhteiden luomista,
 - kannustamaan nuorisosektorin sisäistä ja eri sektoreiden ja osaamisalojen välistä yhteistyötä kaikessa nuorisotyössä etenkin virallisen koulutuksen ja nuorisotyön välisten sekä viranomaisten, yksityissektorin ja kansalaisyhteiskunnan välisten yhteyksien vahvistamiseksi,
 - vahvistamaan nuorisotyön, nuorisopolitiikan ja nuorisotutkimuksen välistä vuoropuhelua,
 - vahvistamaan nuorisotyön edellytyksiä reagoida yhteiskuntamme muutoksiin ja kehityssuuntiin sekä nuorten kohtaamiin uusiin haasteisiin,
 - toteuttamaan palkattujen ja vapaaehtoisten nuorisotyöntekijöiden nykyisten koulutusmuotojen (kuten ammatillinen ja korkeakoulutus) ja osaamisen validointijärjestelmien kartoitus,
 - kehittämään erilaisia avustavia toimenpiteitä, joilla tuetaan jäsenvaltioita tämän suosituksen edistämiseksi ja toteuttamisessa.
5. Edistetään kansallista ja eurooppalaista tutkimusta nuorisotyön eri muodoista ja niiden arvosta, vaikutuksesta ja eduista.
6. Tuetaan nuorisotyön vaikutusten ja tulosten asianmukaisten arviointi- ja tarkastelutapojen kehittämistä ja vahvistetaan Euroopan neuvoston nuorisotyön portfolion (Youth Work Portfolio) leviämistä, tunnettuutta ja vaikutusta jäsenvaltioissa.
7. Edistetään Euroopan neuvoston nuorisokeskusten laatumerkkiä esimerkkinä hyvästä käytännöstä.

Lisäksi se suosittelee, että jäsenvaltioiden hallitukset

- huolehtivat tämän suosituksen ja sen liitteen käännättämisestä ja jakamisesta (helppokäyttöisissä muodoissa) asiaankuuluville viranomaisille ja sidosryhmille lisätäkseen tietoisuutta laadukkaan nuorisotyön kehittämisestä ja vahvistaakseen sitoutumista sen edelleen kehittämiseen,
- tarkastelevat yhdessä ministerikomitean kanssa tämän suosituksen toimeenpanoa viiden vuoden kuluttua sen hyväksymisestä.

Suosituksen CM/Rec (2017)4 liite

A. Suosituksen soveltamisala ja tarkoitus – nuorisotyön määritelmä ja sisältö

Tätä suositusta sovelletaan nuorisotyön koko kirjoon. Sen tarkoituksena on kannustaa jäsenvaltioita kehittämään toimivaltansa puitteissa nuorisotyötä koskevia linjauksiaan ja käytäntöjään ja kehottaa jäsenvaltioita ottamaan käyttöön toimenpiteitä, joilla vahvistetaan nuorisotyön edellyttämää tukea paikallisella, alueellisella, kansallisella ja Euroopan tasolla.

Nuorisotyöstä hyötyvien ikähaarukan tulee noudattaa kunkin jäsenvaltion lainsäädäntöä ja perustuslakia sekä nykykäytäntöjä.

Nuorisotyö on yleiskäsite, joka kattaa laajan kirjon erilaisia nuorten itsensä järjestämiä tai heidän kanssaan ja heitä varten yksilöllisesti tai ryhmissä järjestettyjä sosiaalisia, kulttuuriin liittyviä, kasvatuksellisia, ympäristöön liittyviä ja/tai poliittisia toimintamuotoja. Nuorisotyötä tekevät sekä palkatut että vapaaehtoiset nuorisotyöntekijät, ja se perustuu nuorille kohdistettuihin epävirallisen oppimisen ja arkioppimisen prosesseihin sekä vapaaehtoiseen osallistumiseen. Nuorisotyö on lähtökohtaisesti sosiaalista toimintaa, jossa työskennellään nuorten ja heidän yhteisöjensä kanssa ja edistetään heidän osallisuuttaan omissa yhteisöissään ja päätöksenteossa ja heidän aktiivista osallistumistaan niihin.

Erilaisista perinteistä ja määritelmistä huolimatta alalla vallitsee yhteisymmärrys siitä, että nuorisotyön ensisijainen tehtävä on kannustaa ja tukea nuoria rakentavien elämänpolkujen löytämisessä ja kulkemisessa vaikuttaen siten heidän henkilökohtaiseen ja sosiaaliseen kehitykseensä ja koko yhteiskuntaan.

Tämä tavoite saavutetaan nuorisotyössä vahvistamalla nuorten mahdollisuuksia vaikuttaa ja osallistua omia tarpeitaan, kiinnostuksen kohteitaan, ideoitaan ja kokemuksiaan kuvastavien aloitteiden ja toimintamuotojen aktiiviseen luomiseen, valmisteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. Tällaisen epävirallisen ja arkioppimisen prosessin avulla nuoret omaksuvat taitoja, tietoja, arvoja ja asenteita, joita tarvitsevat edetäkseen elämässä luottavaisin mielin.

Näiden tulosten saavuttamiseksi nuorisotyössä tulisi luoda mahdollistava ympäristö, joka on aktiivista osallisuutta ja sosiaalista osallistumista edistävä, luova ja turvallinen, hauska ja vakava, leikkisä ja järjestelmällinen. Sen tulisi olla luonteeltaan esteetön, avoin ja joustava ja edistää samalla nuorten ja muun yhteiskunnan välistä vuoropuhelua. Sen tulisi keskittyä nuoriin ja luoda kohtaamispaikkoja sekä aikuisuuteen ja itsenäisyyteen siirtymistä tukevia siltoja.

On selvää, että nuorisotyö tuottaa – usein yhteistyössä muiden sektoreiden kanssa – monenlaisia myönteisiä vaikutuksia niin yksilöille ja yhteisöille kuin koko yhteiskunnallekin: se esimerkiksi

- johtaa kriittiseen pohdintaan, innovointiin ja muutoksiin paikallisella, alueellisella, kansallisella ja Euroopan tasolla,
- edistää nuorten hyvinvointia lisäämällä yhteenkuuluvuuden tunnetta ja vahvistamalla heidän valmiuksiaan tehdä hyödyllisiä valintoja,
- tukee positiivisia ja tarkoituksenmukaisia muutoksia henkilökohtaisessa, taloudellisessa, kansalais- ja kulttuuritoiminnassa mahdollistaen sellaisen osaamisen kehittämisen, joka tukee elinikäistä oppimista, aktiivista kansalaisuutta ja työelämään osallistumista,
- edistää erilaisten taitojen kehittymistä, mukaan lukien luovuus, kriittinen ajattelu, konfliktinhallinta, digitaalinen ja informaatiolukutaito sekä johtajuus,
- vahvistaa monimuotoisuutta ja edistää tasa-arvoa, kestävästä kehityksestä, kulttuurienvälisestä ymmärtämyksestä, sosiaalista yhteenkuuluvuutta, kansalaisvaikuttamista, demokraattista kansalaisuutta sekä ihmisoikeuksien arvojen ylläpitämistä,
- vahvistaa nuorten selviytymiskykyä ja siten myös heidän valmiuksiaan vastustaa negatiivisia vaikutteita ja käyttäytymismalleja.

Euroopan nykyisten haasteiden ja niiden suhteettomasti juuri nuoriin kohdistuvien negatiivisten vaikutusten keskellä tällaiset myönteiset tulokset korostavat jäsenvaltioiden elintärkeää merkitystä laadukkaana nuorisotyön takaamisessa kaikille nuorille. Sen laiminlyöntiin voi liittyä huomattavia riskejä.

Nuoret ovat keskeinen voimavara sosiaalisen ja oikeudenmukaisen Euroopan rakentamisessa. Yhteiskuntia uhkaa vakauden ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden häpärtäminen, jos nykyisten vaikeiden olosuhteiden annetaan luoda pettyneiden ja välinpitämättömien nuorten ”menetty sukupolvi”. Nuorten riittävä tukeminen juuri nyt muun muassa laadukkaana nuorisotyön avulla on tärkeä sijoitus, joka Euroopan on tehtävä niin nykyhetkeen kuin tulevaisuutensakin varalle. Sen laiminlyönti merkitsee menetettyä mahdollisuutta vahvistaa nykyajan kansalaisyhteiskuntaa ja uhkaa sosiaaliselle yhteenkuuluvuudelle sekä heikentää edellytyksiä käsitellä tehokkaasti aikamme keskeisiä haasteita, kuten muuttoliikettä, työttömyyttä, syrjäytymistä ja väkivaltaista ekstremismia.

B. Periaatteet

Suositus pohjautuu nuorisotyön nykyisiin arvoihin, periaatteisiin ja hyötyihin, jotka on vahvistettu edellä mainituissa asiakirjoissa. Nuorisotyön suunnittelu ja toteutus tukeutuvat vapaaehtoisen ja aktiivisen osallistumisen, yhdenvertaisen saatavuuden, avoimuuden ja joustavuuden periaatteisiin. Sen tulisi perustua oikeuksiin, olla osallistavaa ja keskittyä nuoriin ja heidän tarpeisiinsa ja kykyihinsä.

Koska osallistuminen on yksi nuorisotyön keskeisistä periaatteista, tunnustetaan nuoret, nuorisotyöntekijät, nuorisjärjestöt ja muut nuorisotyötä tekevät järjestöt aktiivisiksi kumppaneiksi nuorisotyön linjausten ja käytäntöjen kehittämisessä, toteuttamisessa ja arvioinnissa.

Jäsenvaltioita kannustetaan varmistamaan kaikkien näiden sidosryhmien aktiivinen osallistuminen suositusten jalkauttamiseen ja seuraaviin toimenpiteisiin.

C. Toimenpiteet

Nuorisotyön vakiinnuttamista ja edelleen kehittämistä kaikilla tasoilla turvaavien ja aloitteellisesti tukevien linjausten laatimisen yhteydessä jäsenvaltioita kehoitetaan

- i. järjestämään mahdollistava ympäristö ja olosuhteet sekä jo hyviksi havaituille että innovatiivisille nuorisotyön käytännöille (mukaan lukien mm. kestävät rakenteet ja resurssit) etenkin paikallistasolla tunnustaen samalla, että nuorisotyö hyötyy alueellisista, kansallisista ja kansainvälisistä mahdollisuuksista ja yhteistyöstä;
- ii. vahvistamaan nuorisotyön tehtävää ja asemaa sektorirajat ylittävän yhteistyön edistämiseksi niin viranomaisten, yksityissektorin kuin kansalaisjärjestöjenkin tekemän nuorisotyön ja muiden sektoreiden välillä, mukaan lukien sosiaali- ja terveydenhuolto, urheilu, kulttuuri, virallinen koulutus, työllisyyspalvelut ja rikosoikeusjärjestelmä;
- iii. edistämään ja tukemaan nuorisotyön koordinoitua paikallisella, alueellisella, kansallisella ja Euroopan tasolla ja helpottamaan siten verkostoitumista, yhteistyötä, vertaisoppimista ja tietojen vaihtoa;
- iv. edistämään nuorisotyöhön osallistumisen ja sen toteuttamisen pohjalta kehitettyjen arvojen, asenteiden, tietojen, taitojen ja kriittisen ymmärryksen tunnustamista;
- v. edistämään nuorisotyön yhdenvertaista saatavuutta;
- vi. edistämään nuorisotyön roolia
 - tiedottamalla nuorille heidän oikeuksistaan sekä heille tarjolla olevista mahdollisuuksista ja palveluista,
 - vahvistamalla kaikkien ja etenkin huono-osaisten ja syrjäytyneiden nuorten aktiivista kansalaisuutta, osallistumista ja sosiaalista osallisuutta,
 - laajentamalla nuorten kulttuurienvälistä osaamista, eurooppalaista identiteettiä ja kansainvälistä yhteisymmärrystä,
 - rohkaisemalla nuoria edistämään YK:n kestävän kehityksen tavoitteita (SDG) omassa elinympäristössään,
 - puuttamalla syrjintään, suvaitsemattomuuteen ja syrjäytymiseen ja ehkäisemällä niitä,
 - lisäämällä epävirallista ja arkioppimista;
- vii. kunnioittamaan nuorisojärjestöjen ja muiden nuorisotyötä tekevien kansalaisjärjestöjen vapautta ja riippumattomuutta;
- viii. edistämään tietoperustaista nuorisotyötä, joka kykenee reagoimaan yhteiskuntiemme muutoksiin ja kehityssuuntiin sekä nuorten kohtaamiin uusiin haasteisiin;
- ix. kannustamaan tutkimuksen, arvioinnin ja jatkuvan seurannan hyödyntämiseen laadukkaan tietoperustaisen nuorisotyön kehittämisessä varmistaen, että sen tulosten ja vaikutusten mittaamisen edellyttämät menettelyt ovat käytössä.

Palkattujen ja vapaaehtoisten nuorisotyöntekijöiden johdonmukaisen ja joustavan osaamisperusteisen koulutusrakenteen luomisen yhteydessä jäsenvaltioita kehoitetaan

- i. kehittämään yhdessä nuorisotyön tarjoajien ja muiden sidosryhmien kanssa joukko keskeisiä osaamisalueita (esimerkiksi arvot, asenteet, tiedot, taidot ja kriittinen ymmärrys), joita nuorisotyöntekijöiltä tulisi edellyttää;
- ii. laatimaan sovittuihin osaamisalueisiin perustuvia kehyksiä, strategioita, ohjelmia ja polkuja nuorisotyöntekijöiden koulutusta, valmiuksien kehittämistä ja ammatillista kehittymistä varten;
- iii. luomaan uusia tai kehittämään nykyisiä palkattujen ja vapaaehtoisten nuorisotyöntekijöiden käytännön työssä hankkiman osaamisen dokumentointi-, validointi-, sertifiointi- ja tunnustamismekanismeja;
- iv. lisäämään tukea nykyisten ja tulevien epävirallisen ja arkioppimisen tunnustamisen eurooppalaisten kehysten ja ohjelmien käyttöönotolle.